

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ
від 03.03.2025 р. N 1145/ІПК/99-00-21-02-02 ІПК
Щодо коригування безнадійної дебіторської заборгованості

Державна податкова служба України за результатами розгляду звернення ПрАТ (далі — ПрАТ) щодо коригування безнадійної дебіторської заборгованості, та, керуючись ст. 52 [Податкового кодексу України](#) (далі — [Кодекс](#)), в межах компетенції повідомляє.

Як зазначено у зверненні, ПрАТ є великим платником податків, бухгалтерський облік здійснює згідно вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Для достовірного відображення у фінансовій звітності сум безнадійної дебіторської заборгованості ПрАТ на дату балансу створює резерв сумнівних боргів, який включає до витрат періоду в бухгалтерському обліку.

ПрАТ здійснює коригування фінансового результату до оподаткування в [Податковій декларації з податку на прибуток підприємств](#) на суму резерву сумнівних боргів.

ПрАТ має безнадійну дебіторську заборгованість по раніше перерахованим сумам передоплат на адресу постачальників — платників єдиного податку і планує списати її в бухгалтерському обліку за рахунок раніше створеного резерву сумнівних боргів.

ПрАТ просить надати індивідуальну податкову консультацію з наступних питань:

чи вірно ПрАТ розуміє, що на суми безнадійної дебіторської заборгованості по раніше перерахованим сумам передоплат на адресу постачальників — платників єдиного податку підприємство має право зменшити фінансовий результат до оподаткування в [Податковій декларації з податку на прибуток підприємств](#) в періоді, коли в бухгалтерському обліку здійснюється списання такої заборгованості за рахунок раніше створеного резерву сумнівних боргів?

чи повинно ПрАТ одночасно провести коригування в [Податковій декларації з податку на прибуток підприємств](#) і збільшити об'єкт оподаткування податком на прибуток згідно з пп. 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 [Кодексу](#) на суми перерахованих сум передоплат, визнаних як безнадійна дебіторська заборгованість?

Щодо питання 1

Ознаки безнадійної заборгованості для цілей застосування положень Кодексу визначено пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#).

Так, безнадійною заборгованістю визнається заборгованість, що відповідає одній з ознак, встановлених пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#), зокрема заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності (пп. "а" п. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#)).

Відповідно до пп. 134.1.1 п. 134.1 ст. 134 [Кодексу](#) об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами,

який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями цього [Кодексу](#).

При формуванні резерву сумнівних боргів, а також списанні за його рахунок безнадійної дебіторської заборгованості п. 139.2 ст. 139 [Кодексу](#) встановлено податкові різниці для коригування фінансового результату до оподаткування.

Відповідно до пп. 139.2.1 п. 139.2 ст. 139 [Кодексу](#) фінансовий результат до оподаткування збільшується:

- на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів) відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;
- на суму витрат від списання дебіторської заборгованості понад суму резерву сумнівних боргів або понад резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів).

Згідно з пп. 139.2.2 п. 139.2 ст. 139 [Кодексу](#) фінансовий результат до оподаткування зменшується:

- на суму коригування (зменшення) резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів), на яку збільшився фінансовий результат до оподаткування відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності;
- на суму списаної дебіторської заборгованості (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів або резерв очікуваних кредитних збитків (зменшення корисності активів)), що відповідає ознакам, визначеним пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 цього [Кодексу](#).

Отже, фінансовий результат до оподаткування зменшується відповідно до пп. 139.2.2 п. ст. 139 [Кодексу](#) на суму списаної дебіторської заборгованості (у вигляді передоплати) (у тому числі за рахунок створеного резерву сумнівних боргів), яка відповідає ознакам, наведеним у пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#), незалежно від того, створено резерв сумнівних боргів за такою заборгованістю чи ні.

При цьому при списанні дебіторської заборгованості (у вигляді передоплати), яка відповідає ознакам, встановленим пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#) за рахунок створеного резерву сумнівних боргів, фінансовий результат до оподаткування згідно з пп. 139.2.1 п. ст. 139 [Кодексу](#) підлягає збільшенню на суму витрат понад суму резерву сумнівних боргів.

Списання дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та

реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно—правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга ст. 6 Закону України [від 16 липня 1999 року № 996-XIV](#) "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні") (зі змінами).

Отже, питання порядку списання дебіторської заборгованості у бухгалтерському обліку належать до компетенції Міністерства фінансів України.

Щодо питання 2

Відповідно до пп. 14.1.257 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#) безповоротною фінансовою допомогою з ціллю оподаткування визнається, зокрема:

- сума коштів, передана платнику податків згідно з договорами дарування, іншими подібними договорами або без укладення таких договорів;
- сума заборгованості одного платника податків перед іншим платником податків, що не стягнута після закінчення строку позовної давності.

Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій, визначаються згідно з вимогами ст. 140 [Кодексу](#).

Так, пп. 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 [Кодексу](#) встановлено, що фінансовий результат податкового (звітного) періоду збільшується на суму перерахованої безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) особам, що не є платниками податку (крім фізичних осіб, які є платниками податку на доходи фізичних осіб), платникам податку, які є пов'язаними особами (у разі якщо отримувачем фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг) задекларовано від'ємне значення об'єкта оподаткування за податковий (звітний) рік, що передує року, в якому отримано таку безповоротну фінансову допомогу (безоплатно надані товари, роботи, послуги), за умови що така допомога була врахована у складі витрат при визначенні фінансового результату до оподаткування), та платникам податку, які оподатковуються за ставкою 0 відсотків відповідно до пункту 44 підрозділу 4 розділу XX "Перехідні положення" цього [Кодексу](#), крім безповоротної фінансової допомоги (безоплатно наданих товарів, робіт, послуг), перерахованої неприбутковим організаціям, внесеним до [Реєстру неприбуткових установ та організацій](#) на дату такого перерахування коштів, передачі товарів, робіт, послуг, для яких застосовується положення підпункту 140.5.9 цього пункту.

Отже, у разі якщо дебіторська заборгованість платника єдиного податку — юридичної особи набуває статусу безнадійної відповідно до пп. "а" пп. 14.1.11 п. 14.1 ст. 14 [Кодексу](#), то така заборгованість є безповоротною фінансовою допомогою і при її списанні платник податку на прибуток збільшує фінансовий результат до оподаткування відповідно до пп. 140.5.10 п. 140.5 ст. 140 [Кодексу](#) та відображає у рядку 3.1.10 [Додатка РІ](#) до рядка 03 [РІ Податкової декларації з податку на прибуток підприємств](#), затвердженої наказом Міністерства фінансів України [від 20.10.2015 N 897](#) (зі змінами та доповненнями).

Індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію (п. 52.2 ст. 52 [Кодексу](#)).